

Motto: „Ha felelevenítjük bármelyik nép hagyományát, újraéleszthetünk egy mélységes érzést, azt a köteléket, amely az embert a természettel, a Földdel egyesíti és amely miatt a bolygónkat Földanyának nevezzük. Fel kell ébreszteni magunkban azt a mélyről fakadó érzékenységet, amely megérteti velünk, hogy a környezetünkben minden él.”
B.D. Canseco

Halat adni, vagy halászni tanítani az éhezőket?

A program leírása, az adománygyűjtés célja az alábbiak szerint:

Az adott hiány-, vagy (krízis)helyzet ismertetése, a támogatás igényének indokai

Ma sokan azt gondolják, hogy a környezeti és gazdasági válságból nem lehet egyszerre megtalálni a kivezető utat, illetve az egyiket csak a másik rovására lehet megoldani. Mi épp azt szeretnénk megmutatni, hogy az ember jólétéhez ugyanaz az út vezet, ami a természeti környezet megmentéséhez.

A válság hatására Magyarországon és a Föld sok pontján egyre több olyan közösségi kezdeményezés született, amely a fenntarthatóságot és a szolidaritást egyszerre helyezi előtérbe. Például a munkanélküliséggel, kilátástalansággal, társadalmi feszültségekkel sújtott falvak lakói között valószínűleg kevesen tudják, hogy a szolidaritás új hulláma indult el világszerte, amely az ő helyzetükön is segíthet. Ezek a kezdeményezések sokszor egymásról mit sem tudva alakulnak ki, de a törekvésekben erős a rokonság. Projektünk célja az, hogy ezt a hírt elvigyük azoknak, akik a legjobban örülnének neki.

Mindannyiunk számára tanulságos megismerni például Rozsály falu életét, ahol a helyiek közös munkával, az önkormányzat által irányított termeléssel tartják fent magukat. Vagyis egyfajta gazdasági közösséget működtetnek. E kezdeményezés úgy tudja javítani az emberi élet minőségét szellemi és anyagi téren egyaránt, hogy közben ezzel még a természeti környezet állapota is javul. Ez nem csoda. Ma egyre többen fedezzük fel az archaikus tudást, miszerint a Föld olyan, mint egy élőlény, és a legfontosabb dolog az élet tisztelete. Ebből őseink számára az következett, hogy az elemeket nem pusztán természeti jelenségeknek vagy még inkább egyszerűen az ember javát szolgáló energiaforrásoknak tekintették, hanem élőlényeknek, testvéreiknek, melyeknek tisztelete legalább olyan fontos, mint embertársaiké.

Projektünkben szeretnénk filmeket készíteni olyan közösségi kezdeményezésekről, amelyek a környezet és az ember javát egyformán szolgálják. Szeretnénk megmutatni, hogy e kettő együtt járhat, és valószínűleg épp emiatt világszerte számos hasonló közösségi kezdeményezés indult útjára. Ilyen például a brit "Átalakuló városok mozgalom", amely élhetőbb környezetet és a helyi közösség felvirágzását egyszerre próbálja elérni.

Együttműködő partnereinknek - többek között a Videának és az Origónak, valamint helyi tévécsatornáknak köszönhetően - a nagyközönség is megismerkedhet ezekkel a

történetekkel; továbbá kistelepülések helyi tévécsatornáinak és megyei lapok internetes kiadásainak juttatjuk el ingyenesen a filmjeinket.

A program célcsoportja, jellemzőik, számuk, a program hatókörének mérete, időbeli terjedelme

Álláspontunk szerint a változás alapja minden egyes ember, épp ezért projektünk célcsoportja a problémaérzékeny médiafogyasztó, akit érdekel a világ sorsa, és aki szívesen tenne is érte valamit. Vagyis például szegény falvak lakói, akik önállóan nem tudják maguk biztosítani a megélhetésüket, de például egy helyi közösségi összefogás segíthet rajtuk. Szeretnénk megszólítani azokat, akik e jó példák szellemén, értelmén elgondolkodván maguk is részt vennének ilyen összefogásokban.

A program 2010. szeptembertől 2011. májusáig tart. Ez alatt elkészítenénk három filmet, amely három sikeres magyar közösségi kezdeményezést mutat be, érzékeltetvén azt is, hogy milyen hasonló kezdeményezések vannak a világban; eközben a felvonnánk a kapcsolatot minél több helyi televízióval és regionális tematikájú internetes portállal, amelyek számára ingyen letölthető formában átadnánk a filmeket terjesztésre. Ezt a terjesztési modellt a Zöld Pók Alapítvány már több város és kisközség televíziójával, valamint a Videával és az Origóval együttműködésben jelenleg is sikeresen alkalmazza.

A projekt eredményeképpen a filmek több százezer háztartásba jutnak el és olyan hálózat jön létre, amely tovább él a program lezárása után is. Ennek a filmterjesztési formának köszönhetően több televíziós és internetes szerkesztőséggel lépünk kapcsolatba, amelyekkel a jövőben is szeretnénk együttműködni. Miként már eddig is tettük, ezután is szeretnénk a fenntartható fejlődésről szóló filmjeinket ingyen eljuttatni hozzájuk.

A szervezet megoldást nyújtó programterve, a megvalósulás várható hatása az ismertetett helyzetre, problémára

A Zöld Pók Alapítványról röviden

A környezetvédelem annak az igazságnak a felismerésével és elfogadásával kezdődik, hogy az ember és környezete egy organikus egységnek a része. Ha ez a gondolat megértésre talál, akkor a természethez és egymáshoz való viszonyunk is ehhez fog igazodni, vagyis nem akarjuk a saját „testrészeinket” kifosztani, túlterhelni, beszennyezni.

A Zöld Pók Alapítvány arra kötelezte el magát, hogy olyan civil tevékenységek hírére terjessze, amelyek ebben a szellemben működnek. Civil partnereinkkel közösen hozzuk létre filmjeinket, együttműködünk többek között a Tudatos Vásárlók Egyesületével, a Greenpeace-szel, és a Magyar Természetvédők Szövetségével. Működésünk alapja a tőlük kapott megrendelések.

Elsősorban a webvideó műfajában dolgozunk, de filmjeink megállják a helyüket a helyi televíziók adásában is. Riportjainkban különös hangsúlyt fektetünk arra, hogy

élvezetesen, “a nézőt fogva tartó” módon adjuk át mondandónkat. Számos műfajt gyakorolunk: a tényfeltáró, komplex problémabemutató kisfilmekről a pár másodperces vírusvideóig, a zenés-szórakoztató felvilágosító anyagoktól az eseményvideóig.

A projekt tartalma: jó hír sokaknak

Projektünkben néhány olyan közösségi kezdeményezést kívánunk bemutatni, amelyekben egy-egy lakóközösség maga keresett megoldásokat a fenntarthatóság, a szegénység és az együttélési nehézségek feloldására.

A munka két pillérre épül. Az egyik pillér a közösségi kezdeményezésekről szóló filmek készítése. A szereplőket személyes közelségből mutatjuk be. A kisközösségeket csak részben a gazdasági érdekek fűzik össze, ezért ahhoz, hogy megértsük és követendő példát lássunk az ilyen összefogásokban, meg kell mutatnunk a kulturális közeg összetartó erejét is. Munkatársaink szociális érzékenysége és a témához való elköteleződése garancia erre.

Projektünk másik pillére a filmek terjesztése: célunk, hogy minél szélesebb körben tudatosuljon a fenntarthatóság igénye, ismertté váljanak a fenntartható fogyasztási minták, beépüljön a köztudatba az, hogy a világot csakis összefogással tudjuk jobbat tenni. Filmjeink olyan lehetőségeket mutatnak be, amelyekhez nem kell nagy apparátus - ellenkezőleg -, elsősorban a hozzáálláson múlik minden.

A filmes munka során meglátogatjuk a Magyar Élőfalú Hálózat településeit, valamint civil partnereink segítségével tájékozódunk a témánkba vágó városi kezdeményezésekről is. Ezek közül kiválasztjuk a legígéretesebbeket, amelyekről filmet készítünk. Ezekben a filmekben igyekszünk olyan szakértőket is megszólaltatni, akik tágabb összefüggésbe helyezik a témánkat. Szeretnénk kitérni arra, hogy világszerte hasonló kezdeményezések tapasztalhatóak. Például a Nemzetközi Transition Towns (Átalakuló Városok) mozgalom szellemiségében és törekvéseiben rokon a magyar “élő falvakkal”, vagy ökofalvakkal.

Néhány példa fenntarthatósági kezdeményezésekre

1./ Drávafok és Ormánság

1990-ben egy fiatal diplomás agrármérnök, miután megszerezte szociológia diplomáját is és önkéntes külföldi tanulmányutakon a kellő gyakorlatát is megszerezte a – mai szóval - biogazdálkodás területén, visszatért szülővárosába, Pécsre, majd még tovább, az Ormánság falvaiba. Az azóta megvalósult szándéka az volt, hogy a régió 90-100%-ban roma lakosságú falvaiban maga is megtanulja a még élő hagyományos cigány kézműves mesterségeket, de még inkább, hogy megteremtse a hivatalos, támogatott lehetőséget, hogy ebből a tudásból megélhetés lehessen a lakosság számára. Ennek érdekében létrehozta az Ormánság Alapítványt.

Később Gilvánfán, egy elhagyott, lerobbant birtokot sikerült az Alapítvány számára megszereznie, amit közös erővel rendbe hoztak. Azóta itt gyógy- és fűszernövény

mintakert virágzik, a birtokon gyümölcsöst ültettek illetve élesztettek fel, amihez gyümölcsaszalót hoztak létre. Természetesen mindez az itt élők bevonásával, munkába állításával történik.

Mindeközben a helyi lakosokból közösségek kovácsolódtak, az emberek ráébredtek a saját értékeikre arra, hogy maguk is képesek az életkörülményeiken változtatni. Ez egy élő példa a roma vagy nem roma, de mindenképp elszegényedésre ítélt kistérségek számára.

Lantos Tamás, a fenntartható fejlődést gyakorlati oldaláról ismeri, és ezt helyi kisközösségek hosszú éveken át tartó formálásával igyekszik megvalósítani. Filmünk kiemelt figyelmet fordítana az ő munkásságára, eredményeire, gondolkodásmódjára.

2./ Rozsály

Rozsály az egyike azon falvaknak, ahol a „közös” szónak ismét értéke és nem pejoratív csengése van. A község a tipikus vegyes etnikumú, elszegényedő falvak egyike, ahol jellemző módon segélyekből vagy alacsony jövedelmekből élnek az emberek. A három éve megválasztott polgármesternek valahogy sikerült megnyernie az emberek bizalmát, így ma már sokan az ő irányítása alatt dolgoznak a falu közös földjein, vágóhídján, állattelepén. Azóta az embereknek van vetőmagjuk, van tüzelőjük, a gyerekek járnak iskolába, megalakult a népdalkör, sőt saját faluTV-t és internet hálózatot is üzemeltetnek.

Rozsály példája ma különösen aktuális, amikor a szegény falvakban óriási a munkanélküliség és ez sokszor feszültségekhez vezet. Rozsály olyan utat jelöl ki, amely a falvak számára a jövőt, a túlélést jelentheti.

Hogy csinálta ezt a polgármester, Sztolyka Zoltán, aki tagadhatatlanul a középpontja ennek a modellnek? Hogy csinálják, hogyan érzik benne magukat az ott élők, romák és más etnikumúak egyaránt? Ennek járna utána a róluk szóló film.

3./ Tornanádaska

Borsod-Abaúj Zemplén megyében van egy olyan kis falu, amiről nem sokat hallott a közönség. Ami mégis figyelmet érdemel, hogy egy szinte teljesen roma lakosú, ugyancsak az elszegényedéssel és munkanélküliséggel küszködő község egészen frissen megválasztott roma polgármestere elindulna azon az úton, amit pl. a fent említett Rozsály is követ. Az önkormányzat hatáskörébe vonná a segélyek felügyelését, létrehozna közös termelőeszközöket, önkéntes és egymást támogató tevékenységekre kérné a lakosokat stb. Vajon vannak-e átvehető tapasztalatok? Tudnak-e élni a falusiak a felkínált lehetőségekkel? Miben bízik a polgármester és miben a lakosság? Mit várnak az új vezetőtől? És még folytathatnánk a kérdések sorát az út elején.

4./ Visnyeszéplak és Zselic

Ebben a régióban a háború utáni államosítások nyomán egymás után néptelenedtek el a falvak, a házakat a szó szoros értelmében elmosta az eső, benőtte az erdő vagy a gaz. A nyolcvanas évek második felében azonban elkezdődött a falvak újjáéledése. Fial párók, családok költöztek ide nem akarták a klímaváltozás vagy a fenntarthatóság problémáját megoldani, egyszerűen csak élni akartak élhető, önfenntartó módon.

Azóta az általuk kialakított közösségi modell úttörő példájává vált az összetartó falusi közösségnek, amelynek tagjai a környezetre és egymásra is vigyáznak. A legtöbb házba került vezetékes víz és villany, utak készültek, elérte őket a mobil térerő. Ez azonban mítsem változtatott természetes életmódjukon, továbbra is kemencék melege fűti a házakat, a gazdaságok továbbra is többnyire ön,- és egymás fenntartói, szemét alig keletkezik stb. Megszaporodtak a családok. Ez az igény életre hívott egy helyi általános iskolát, amit a falusiak maguk tartanak fenn (eltekintve az állami fejkvótától), ahol a falusiak által delegált tanítónő tanít, de ha szükség van rá egy-egy szakirányú órára (pl. nyelv, népi tánc), akkor egy szülő vagy idősebb testvér segít. Egy régi kúriából kialakult a Faluház, ami a helyi kulturális élet központja. Újra közösségi eseménnyé váltak a társadalmi ünnepek (Húsvét, Karácsony), a családok átjárnak egymáshoz, és ha a szükség úgy hozza, besegítenek egymásnak (pl. a gyermekágyas anyának a többi asszonyok stb.).

5./ Óbudai Faluház

A helyszín ezúttal a Főváros legnagyobb paneltömbje, amelyből a történet végére ökoház lesz. A 886 lakásos lakótelepi óriás új, szigetelt homlokzatot, jól záródó ablakokat és napelemeket kapott. Ez persze az Óbudai Önkormányzat büszkesége is, nem vitatjuk el tőlük. Ugyanakkor kevés szó esett a médiában a lakók részvételéről az eseményben. Filmünkben, túl az ismert ökológiai vonatkozásokon a személyes véleményekre lennének kíváncsiak. Értik-e, értékelik-e az emberek ezeket a változásokat? Mennyire befolyásolta az életüket? Környezettudatosabbá váltak-e az életvezetési szokásaik? És talán ami legizgalmasabb kérdés, hogy a lakóközösségre milyen hatással volt ez a nagy felhajtás?

Összefoglaló a témáinkról

A Zselici történet jó példa egy spontán szerveződő kistérség kialakulására, míg az Ormánságban arra látunk példát, hogy a már létező, de nehézségekkel küzdő csoportok, ha „kívülről” kapnak egy új impulzust egy lelkes és értő önjelölt alapító személyében, hogyan tudják kölcsönösen megismerni, elfogadni egymást.

Rozsály és Tormanádaska esetében úgy tűnik, hogy felülről irányítva indulnak el a változások. De ahogy Rozsály polgármestere elmondta, nem menne semmi, ha az emberek nem akarnának a programban önként vesznek részt venni.

Az Óbudai történet pedig a városi fenntarthatóságra és közösségteremtésre példa.

Az Alapítvány tevékenységének részletes bemutatása

A Zöld Pók Alapítvány újságírók és filmkészítők műhelye: civil szervezetekkel dolgozunk együtt, társadalmi és ökológiai változásokat szorgalmazó filmeket készítünk, és ezeket ingyen terjesztjük is.

A nonprofit szférában hatalmas tudás halmozódott fel arról, hogyan süllyedt az emberiség az élet szinte minden területét érintő válságba és hogy miként tudnánk innen közös erővel kijutni. Legyen szó akár energiáról, közlekedésről, hulladék-kezelésről vagy mezőgazdaságról, a társadalom felbecsülhetetlen értékű tudással rendelkezik. Videós stábaink maguk is támogatói azoknak az ügyeknek, amelyekről filmeket készítenek. Minden esetben konzultáció és közös gondolkodás alapozza meg a riportok tervezését. Célunk nem pusztán annyi, hogy üzeneteket fogalmazzunk meg, hanem hogy hozzásegítsük a civil szereplőket a tudatosabb, ügyesebb médiahasználathoz.

Kommunikációs terv

Anyagainkat rendszeresen publikálja az internetes média, bloggerek, és helyi kábeltévéhálózatok. Ilyen együttműködésünk van jelenleg a videa.hu videómegosztó portállal, amely kiemelt helyen közli anyagainkat, és az origo.hu is rendszeresen bemutatja ezeket. A jelen projekt részeként szélesebb körben alakítunk ki együttműködést olyan webes és televíziós szerkesztőségekkel, amelyek szívesen közlik anyagainkat. A filmjeinkért nem kérünk pénzt.

2010-ben kezdtünk el megszervezni a terjesztési hálózatunkat: helyi televíziókkal állapodtunk meg abban, hogy sugározzák a filmjeinket és több civil szervezettel is együttműködünk, akik közösségi rendezvényeken és iskolákban vetítik a videókat. Ezt a hálózatot szeretnénk bővíteni, azaz személyesen felvenni a kapcsolatot további szerkesztőségekkel.

Másrészt minden egyes elkészült filmről sajtóközleményt adunk ki, és felkínáljuk a filmet közlésre.

Hisszük, hogy az élet minőségének megőrzése a gondolkodásban rejlik, ezért a hosszútávú és széles körű tudatformálás mellett köteleztük el magunkat arra vonatkozóan, hogy a társadalom minden rétegével megismertessük a fenntartható fejlődés elveit, koncepcióját, gyakorlati megvalósításának lehetőségeit.

A várt hatás mérése

Videóink nézettségét mérni tudjuk a webes felületeken, és visszajelzéseket kapunk, arról, hogy mely helyi televíziók tűzik műsora, illetve milyen rendezvényeken mutatják be. De a valódi eredmények mérhetetlenek. Hogy filmjeink hatására hogyan változik otthon az energiafelhasználás, hogy a szabadban hogyan bánunk az elemekkel, hogy átalakulnak-e a hulladék-kezeléshez kapcsolódó szokásaink, csak hosszútávon és a társadalom egészében lehet mérni.

Fenntarthatóság

A projekt megvalósulása esetén hosszútávú, élő kapcsolatrendszer tudnánk kialakítani a médiában mindazokkal, akik szívesen közvetítenék saját felületeiken a civil partnereinkkel készített rövidfilmjeinket. A munka tíz hónapja alatt felkeresett szerkesztőkkel megállapodást szeretnénk kötni arról, hogy a jövőben rendszeresen kapnak tőlünk értesítést az új filmjeinkről, amelyeket ingyen letölthetnek a szerverünkről és televíziós adásba küldhetik illetve webes felületen jeleníthetik meg.

Mindez nyilvánvalóan civil partnereink számára lenne nagy érték, épp ezért mind több civil szervezet fordulna hozzánk filmkészítésre vonatkozó megrendeléseivel. Amennyiben a terjesztési tervünk megvalósulhat, akkor a jövőben szeretnénk szponzorokat is bevonni munkánkba, ennek révén még fenntarthatóbbá válna közhasznú tevékenységünk.

Szándékunk, hogy ne csak a nagy hazai és nemzetközi szervezetekkel dolgozzunk együtt - mint pl. Tudatos Vásárlók Egyesülete, HUMUSZ Szövetség, Greenpace, Magyar Természetvédők Szövetsége, Magyar Helsinki Bizottság -, hanem a videókészítési szolgáltatásainkat elérhetővé tegyük ingyenesen az olyan szervezetek részére is, akik ezért nem tudnak fizetni.

A program aktualitása, egyedisége, megkülönböztető jellemzői (progresszivitása), innovatív jellege.

A Zöld Pók három terület határán egy új műfajt alakított ki a filmkészítésben és a terjesztésben. Mindannyian professzionális filmes és/vagy sajtós szakmai háttérrel rendelkezünk. Filmeket forgatunk, művészi eszközökkel élünk, de nem moziban terjesztjük a műveinket, hanem az interneten, a közösségi médiában, blogokon, valamint hírportáloknak ajánljuk fel őket és helyi televízióknak adjuk oda. Mindezt a médiától nem kérünk pénzt, kizárólag civil partnereink finanszíroznak minket. Nem a filmszakmában megszokott gázsit kérjük, hanem a környezetvédő szervezetek lehetőségeihez szabott, szerény összegekért dolgozunk. Azért tesszük, mert mindannyian elkötelezett hívei vagyunk azoknak az üzeneteknek, ügyeknek, szervezeteknek, amelyekről a filmjeink szólnak. A jelen projekt újdonsága tehát egyrészt abban áll, hogy profi médamunkával társadalmi változásokért dolgozunk, másrészt pedig a megszokottnál jóval több háztartásba igyekszünk eljuttatni a fenntartható fejlődés, a környezetvédelem, a civilszféra üzeneteit. Ambícióinkat arra alapozzuk, hogy a filmjeink szórakoztatóak, lelkesítőek, vagyis könnyen nézhetőek legyenek, tehát nagy rá az esély, hogy sok szerkesztő továbbítja saját felületein.

E mostani projekt újdonságát abban látjuk, hogy a “csodát”, a válságból kivezető utat már létező, működő formájában próbáljuk megmutatni, ráadásul olyan kezdeményezések formájában, amelyben szinte bárki részt vehet.

A projekt témája, a helyi közösségek összefogása azért is aktuális ma Magyarországon, mert modellt adhat a szegénységtől és társadalmi feszültségektől szenvedő falvak számára. A közös munka begyógyítja a sebeket!

